

Naturskyddsföreningen i Österåkers synpunkter på Tillståndsansökan Brännbacken etapp 2, Österåkers kommun: Underlag till avgränsningssamråd enligt 6 kap miljöbalken, maj-juni 2025

Naturskyddsföreningen välkomnar att det ska byggas bostäder i centrala Åkersberga i närheten av handel, jobb och kollektivtrafik, och förstår att det under de rådande ekonomisk-politiska omständigheterna innebär utbyggnad av ett industriområde utanför tätorten när eller om det finns efterfrågan. Det aktuella dokumentet innehåller en mer realistisk beskrivning av effekterna än versionen från 2021-2 och kan betyda att kommunens policy byggs på en mer hållbar grund. Vi har dock synpunkter på några problematiska ämnen:

1 Ansökan föreslår damm 4 på jordbruksmark. Det är problematiskt för att man enligt Miljöbalken inte i onödan får ta jordbruksmark i anspråk. Bevis behövs att det inte finns ett alternativ.

2 Projektet tar ett par hektar etablerad natur i ett kuperat landskap i anspråk och omvandlar dem till ett platt industriområde. Det ofantliga ingreppet innebär att all natur försvinner.

De mindre våtmarkerna som försvinner har varit kolsänkor och deras förstörelse betyder ett massivt utsläpp av CO₂ och metan. De förslagna nya vattensamlingarna ersätter inte den funktionen. Utsläpp måste börja tas på allvar på kommunnivå, och en motsvarande kolsänka anläggas.

Den nuvarande våtmarken består av relativt orörd och oförorenad blöt mark med många mindre vattenpölar, ofta i fårorna efter stora skogsmaskiner. Här finns ett visst naturvärde med till exempel blåa *Conagrion*- och röda *Pyrrhosomaflicksländor*, den fina lilla dyveronikan, båda vattenmårorna och sumpmåra, med mera. Den miljön ska ersättas av konstgjorda områden (de nya dammarna) vars syfte till stor del är att samla förorenande ämnen. När de områdena väl har etablerat sig kommer de att erbjuda en helt annan miljö med andra fauna och flora. Vi undrar om det är möjligt att under vintern deponera toppskikten från den nuvarande våtmarken någonstans (möjligtvis i våtmarken i anslutning till Damm 4) så att leddjursfaunan och florin har en chans att delvis återhämta sig i stället för att bara begravas under resterna från tallhedarna.

Området Igelkärret kommer att bevaras och man hoppas att de hotade arterna i princip kan flytta dit eller använda de nya vattensamlingarna i den mån föroreningen av vattnet tillåter det. Vi kommenterar de olika djurgrupperna så här:

a. Groddjuren kommer att förlora vattendrag som de (åtminstone grodor och salamandrar) möjligtvis använder till förökning. De brukar migrera varje vår (nuförtiden med början omkring 15 mars) till den vattensamlingen de vuxit upp i för att lägga ägg. I april-maj migrerar de vuxna djuren tillbaka till sina 'hem' på marken. Äggen har utvecklats till små grodor och paddor i slutet av juni eller början av juli.

De brukar vara trogna sina hemvatten. Det är inte givet därför att groddjuren i Brännbacken hittar till de nybyggda dammarna. Det skulle vara bra om de nya dammarna skulle vara klara året innan de gamla förstörs. På så sätt kunde några groddjur och deras rom flyttas från de gamla till de nya dammarna och våtmarken. Hur mycket det påverkar de vuxna vet vi inte, man kan befara att de bara går tillbaka till de gamla vattendragen efter flyttningen. Flyttas rommen kommer dock nästa generationen att betrakta det nya vattendraget som hemort.

b. I ansökan står det "För att undvika störning av populationerna av **tjäder och talltita** avsätts områden exploateringsfria områden i anslutning till Etapp 2. Inom dessa kommer habitatförstärkande åtgärder utföras." Tjäderpopulationen är antagligen honor med kycklingar. När de upptäcker att området inte längre är beboeligt kommer de att leta efter nya områden utan tjädermammarevir. Igelkärrområdet har de förutsättningarna (blåbärris m.m.) de behöver och är därför antagligen vanligtvis redan upptaget av tjäderhonor med ungar. Det är svårt att se hur Artskyddsförordningens krav kan uppnås om en population av rödlistade fåglar ska förlora sin miljö.

c. De många små grunda vattenytorna erbjuder många lämpliga miljöer för nattflygande insekter; koncentrationen av vattenytan till en eller två stora ytor kommer att förminska artmångfalden och antal individer, och därmed försämra villkoren för **fladdermöss**. Det måste försäkras att Damm 4 faktiskt omgivs av våtmark med grunda vattenpölar.

Området är nu obelyst under natten. Man kan förmoda att det nya industriområdet kommer åtminstone ha gatubelysning och förmodligen tyvärr mycket mer. Damm 4 och dess våtmark kommer att bli belyst av gatubelysning på Skeppdalsvägen. Detta kommer att ännu mer minska antalet nattflygande insekter för fladdermössen. Planen är att anordna trädriddåer och buskage/brynmiljöer i anslutning till de nya dammarna och det är bra för insekterna, men exploateringen måste också omfatta åtgärder för att hålla ljusföroreningen i området kring dammarna så låg som möjligt.

3 Som ansökan påpekar, är Igelträsket särskilt viktigt för flera arter. Det är glädjande att åtgärder ska tas för att försäkra att eventuellt vattnen från Damm 3 som rinner in i Igelträsket ska vara "rent" men information krävs om precis hur det kan åstadkommas. Structor poängterar att det är särskilt viktigt att inte ytvattnet rinner ut i Igelkärret under byggprocessen. Vi understryker vikten av att alla underleverantörer förstår det. Man kan dessutom fråga sig om förväntningar att avrinningssystemet ska klara ett 30-års regn räcker till, nu när skyfall kommer att bli värre och vanligare.

Sammantaget anser vi att inte heller det nya dokumentet ger en sann bild av effekterna av Brännbacken etapp 2, som kan förleda kommunens politiker och invånare att tro att naturen kommer att överleva med mindre skador. Det i sin tur kan leda till ytterligare 'mindre ingrepp' tills allt är ödelagt. Problemet är dock att vår kommun, vårt land och vår värld prioriterar ökande konsumtion och ständigt växande ekonomi framför att lösa de livsviktiga miljö- och klimatproblemen. Men det är inte Structors sak att lösa.

Philip Shaw, Margareta Olofsson och Christoffer Hallgren, för styrelsen

Åkersberga 2025-07-24